

Vláda schválila Národní akční program bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na léta 2004-2006

Tisková zpráva

Vláda České republiky schválila dne 17. srpna 2004 Národní akční program bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na léta 2004-2006. Program vypracovalo Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV) ve spolupráci s ostatními resorty i sociálními partnery a jeho cílem je zefektivnit přístup zaměstnavatelů i zaměstnanců k problematice bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP).

Právní předpisy v oblasti BOZP jsou v České republice roztržštěné. Systém je nejednotný a nevytváří dostatečné prostředí k tomu, aby bezpečnost a ochrana zdraví při práci byla stoprocentně zajištěna. **V roce 2003 došlo ke 199 smrtelným pracovním úrazům. Průměrné náklady a ztráty připadající na jeden pracovní úraz se odhadují na 210 000 Kč a jeden smrtelný pracovní úraz stál společnost 8,5 mil. Kč. Celkové ztráty způsobené poškozením zdraví při práci se odhadují na 25 mld. Kč za rok 2003.**

MPSV zpracovalo Národní akční program v souladu s „**Novou strategií Společenství pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci**“, kterou vyhlásila Evropská unie na léta 2002-2006. Podstatou strategie je komplexní přístup k otázkám BOZP, celkové řešení všech aspektů, které mají vliv na pracovní prostředí v daném pracovním systému, a vytvoření optimální pohody při práci. Nová strategie je založena na dosažení vysoké úrovně prevence rizik, a to především kombinací používání právních předpisů, sociálního dialogu, ekonomických motivací a využíváním osvědčených a progresivních pravidel správné praxe.

K tomu, aby BOZP byla skutečně zajištěna, je potřeba provést úpravy v několika oblastech.

Právní oblast

Cílem je zjednodušení a větší stabilita právní úpravy a zvýšení právního vědomí.

Pro národní systém BOZP je typická rozptýlenost právní úpravy v této oblasti. Chybí i účinné ekonomické a další nástroje (včetně trestněprávních), které by motivovaly zaměstnavatele k lepšímu uplatňování BOZP v praxi.

Právní úpravu týkající se bezpečnosti práce a ochrany zdraví při práci obsahuje zákoník práce a další právní předpisy. Prioritou je nový zákon o úrazovém pojištění, na kterém MPSV v současné době pracuje (viz tisková zpráva na <http://www.mpsv.cz/files/clanky/tiskovky/270104.pdf>).

Program by měl také zvýšit povědomí zaměstnavatelů o prevenci rizik a motivovat je, aby se sami snažili pracovním úrazům a nemocem z povolání předcházet. Neposledním krokem je také zpracování návrhu nového zákona o BOZP. Ten by měl dát legislativní rámec celé oblasti, minimalizovat pracovní rizika a zároveň stanovit práva a povinnosti právnických a podnikajících fyzických osob v oblasti BOZP.

Ekonomické nástroje podpory BOZP

Cílem je zavedení přirozené soustavy ekonomických motivačních nástrojů.

Příznačné pro národní systém BOZP je nedocení významu bezpečnosti práce, ochrany zdraví a vysoké úrovně pracovního prostředí. Zaměstnavatelé často preferují zisk před péčí o zaměstnance. Snaží se ušetřit na úkor pracovního a životního prostředí. Firmy snižují náklady a výsledkem je nízká úroveň technologické disciplíny a nedostatečná péče o stav technického zařízení. Tato fakta potvrzují výsledky kontrol, které provedl státní odborný dozor nad bezpečností práce. Kromě toho zaměstnavatelé dostatečně nevyužívají stávající ekonomické nástroje (např. náhradu nákladů nutně vynaložených zdravotními pojišťovnami na léčení postižených osob).

Propagace, výchova a výzkum

Cílem je prosadit vytvoření informační základny pro potřeby podnikatelské sféry v oblasti prevence rizik a výcviku osob.

Této problematice není věnována dostatečná pozornost ani finanční prostředky. Charakterizuje ji nedostatečné právní vědomí zaměstnavatelů, zaměstnanců a osob samostatně výdělečně činných i ostatních občanů o právech a povinnostech ve vztahu k BOZP. Důvodem je především nedostatečný systém výchovy a vzdělávání o problematice BOZP a neinformovanost zaměstnanců o právních a ostatních předpisech, které se týkají jejich práce a doplňují jejich kvalifikační požadavky pro výkon práce.

Prosazování a vynucování dodržování pravidel

Cílem je zajištění důsledné kontroly uplatňování a dodržování předpisů.

Kontrola, prosazování a vynucování povinností v oblasti BOZP je v České republice rozdělena mezi různé orgány státního odborného dozoru a vyplývá z působnosti jednotlivých ministerstev. Hlavním nedostatkem je rozdílný přístup jednotlivých orgánů státního odborného dozoru při výkonu dozoru i v oblasti poradenství, což snižuje úspěšnost prosazování a vynucování dodržování právních předpisů v této oblasti. **Prioritou přitom je koordinace činnosti orgánů státního odborného dozoru.**

Zahraniční a mezinárodní spolupráce

Cílem je zajištění aktivní účasti zástupců státní správy a odborníků v mezinárodních institucích a programech.

Je třeba podporovat spolupráci a využít osvědčené modely a přístupy k řešení BOZP v ostatních státech na úrovni zaměstnavatelů, sociálních partnerů a státních orgánů včetně ratifikace těch mezinárodních úmluv, které se týkají oblasti BOZP a dosud nebyly ratifikovány.